

S. Poenit. 27. Maji 1863 declaravit — non est indultum patri-familias concessum, sed impotentia, in qua versantur filii-familias, observandi praeceptum. Famuli autem secundum Scav. I. n. 392 et Del Vecchio I. 227 non semper filiis-familias equiparandi sunt, sed tum tantum, quando alium famulatum difficulter inveniunt.

1220 3. Ad Quaesitum: „Utrum fideles exempti a lege jejunii ob artes laboriosas, tempore Quadragesimae, quum esus carnis et lacticiniorum omnibus ad unam refectionem permittitur, possint carnibus et lacticiniis vesci pluries in die, haud secus ac in Dominicis ejusdem Quadragesimae, in quibus non urget obligatio jejunii?“

S. Poenit. (16. Jan. 1834) respondit: „Fideles, qui ratione aetatis vel laboris jejunare non tenentur, licite posse in Quadragesima, quum indultum concessum est, omnibus diebus indulto comprehensis vesci carnibus aut lacticiniis per idem indultum concessis, quoties per diem edunt.“ Excipitur, si ex indulto patet, restrictionem ex mente dispensationis etiam ad eos extendi, qui jejunare non tenentur (S. Poenit. 27. Maji 1863).

4. Ad Quaesitum: „Utrum ii, qui ratione aetatis vel laboris jejunare non tenentur, subjiciantur legi de non permiscendis epulis carnis et piscium, quum per indultum carnes permittuntur.“

S. Poenit. (13. Febr. 1834) respondit: „Consulat probatos auctores.“

5. Verum ad simile Quaesitum: „Utrum diebus jejunii tempore Adventus a Pio VI praescripti, permissis tamen lacticiniis, ei, cui propter infirmitatem licitus est esus carnis, interdicta sit promiscuitas carnis ac piscium?“

S. Poenit. 8. Jan. 1834 responderat: „Affirmative seu non licere ejusmodi promiscuitatem.“

Demum S. Officium 23. Junii 1875 ad dubium „utrum obligatio de non miscendis piscibus et carnibus diebus Quadragesimae attingat omnes, qui vi indulti carnibus vesci possunt, an solummodo eos, qui jejunant“ rescribi mandavit: „Affirmative ad primam partem, negative quoad secundam, et detur decretum 24. Maji 1841, nempe ad dubium: „An lex de permiscendis licitis et interdictis epulis eos etiam respiciat, qui ad unicam comestionem non tenentur, ut juvenes, antequam tertium compleverint septennium, alique rationabiliter ab eodem excusati ob impotentiam vel laborem.“ Em. decreverunt „Non licere“.

6. Ad Quaesitum: „Utrum iis, qui ratione aetatis et laboris jejunare non tenentur ac propterea toties quoties carne vesci diebus indulti possint, equiparandi sint qui ratione infirmae valetudinis a jejunio excusantur, adeo ut illis quoque pluries in die vesci carnes liceat.“ S. Poenit. 29. Junii 1863 resp. „Negative“.

Nimirum, si totius indulti communis ratio habetur, illis carnis esus iteratus non licet; verum ex mente S. Poenit. (secundum responsum Praefecti S. Congr. de Prop.) infirmi saepe majore licentia, quam licentia communis indulti est, uti possunt: sc. infirmi uti possunt cibis secundum statum valetudinis ex judicio medici pro personali quam acceperunt dispensatione: quare etiam iis diebus, quibus per commune indultum non licet, carnibus vesci possunt, si conditio valetudinis id requirit. Cf. Del Vecchio I. n. 227 IX.

Verum quum haec responsio dubia sit et scrupulos excitaverit, tandem 16. Mart. 1882 S. Poenitentiarum ad Quaesit. Episcopi Salfordiensis aliam

dedit declarationem: „fideles, qui ratione affectatae valetudinis a lege jejunii seu unicae comestionis excimuntur, licite posse iis Quadragesimae diebus, quibus esus carnis per indultum permissus est, toties carnibus vesci, quoties per diem edunt“, eodem modo ut ad Q. 3.

7. Ad Quaesitum: „Utrum fideles dispensati a lege abstinentiae diebus Veneris et Sabbati, decurrente anno, quando non urget obligatio jejunii, vesci possint piscibus simul et carnibus?“

S. Poenit. (13. Febr. 1834) proposito dubio . . et facta relatione SS. D. Greg. XVI, de ipsius Sanctitatis Suae mandato resp.: „Permitti.“

NB. Omitto aliqua quaesita de certis generibus piscium, aliorumque animalium, quae piscibus equiparantur, ut sunt ostreae, cancri etc.: horum enim esus simul cum carnibus tam parum licet, quam licet esus piscium stricte sumptorum.

8. Quum ad S. C. C. referretur quaestio, quomodo servandum sit jejunium vigiliae SS. App. Petri et Pauli in Gallia, ubi festum, quod jejunium pervigilii habet, transfertur ad Dominicam subsequentem, quando ipse dies festus proprius cadit in Sabbatum: nimirum utrum Galli in hoc casu jejunare debeant eo die, quo in universali Ecclesia festum ipsum celebratur, annon;

S. C. C. 22. Sept. 1858 jussit, in eo casu non die Sabbati, sed feria VI. etiam in Gallia jejunandum esse. V. Gury-Ball. I. n. 516.

Fere similis ratio occurrit pro Germania quoad festum Assumptionis: quare puto, plane alienum esse a mente Ecclesiae, si festum Assumptionis seu dies 15. Augusti est dies Sabbati, ipso illo die jejunari ab iis, qui sequenti Dominica die 16. Aug. Assumptionis festum celebrant, sed decere, ut feria VI. d. 14. mensis pro die, quo tunc jejunandum sit, a. S. Sede petatur.

Appendix. Contra praecepta Ecclesiae communia igitur haec 1222 praecipua peccata sunt:

1. Omittre confessionem annuam, saltem si conscientia mortali peccato gravatur.
2. Paschalem Communionem omittre, aut eam sine legitima licentia (aliquoties) non in ipsa parochiali ecclesia sumere.
3. Festa ab Ecclesia statuta omissa Missae assistentiâ aut servili labore profanare.
4. Jejunium ecclesiasticum sine legitima causa vel dispensatione laedere.
5. Diebus jejunii (non dispensatis), aut solius abstinentiae diebus carnes comedere.
6. Diebus temporibusque jejunii carnes et pisces simul in eadem refectione sumere.
7. In collatione vespertina diebus jejunii sive in quantitate notabiliter excedere, sive in qualitate praeter dispensationem vel legitimam consuetudinem ova vel etiam non permissa lacticia admittere.
8. Sine justa causa aliis, qui jejunare tenentur, largiores cibos apponere atque laedendi jejunii occasionem esse.

**Pro Americae Sept. Statibus Foederatis haec noto etiam alibi
ob similes condiciones scitu utilia:**

1222a I. De Festis sub praecepto servandis (ad n. 1201) nunc est una eademque regula in U. St. Americae. Pius IX. quidem nondum consenserat voto PP. Concilii plen. Baltim. II, ut uniformitatis causa reductionem, quae in quibusdam locis observaretur, faceret generalem (Coll. Lac. III col. 384). Sed iteratis precibus Concilii plen. Balt. III SS. D. Leo PP. XIII demum annuit, ut habetur ex lit. Card. Praef. S. C. de Prop. F. d. d. 31. Dec. 1885. Hinc pro omnibus dioecibus U. St. Americae Septentr. festa a populo servanda sunt haec.

Immaculata conceptio B. V. M.	Ascensio D. N. J. Ch.
Nativitas D. N. J. Ch.	Assumptio B. V. M.
Circumcisio D. N. J. Ch.	Omnium Sanctorum.

Modus quidem festa celebrandi per se idem est, qui ubique servatur in diebus Dominicis sanctificandis, sc. per requiem a laboribus servilibus et per assistentiam Ss. Missae sacrificio praestandam. Nihilominus quod PP. in Conc. Westmonaster. I. pro Anglia observarunt, et statuta synod. dioeces. Baltim. ex anno 1791 jam monuerant, ex parte etiam nunc valere potest, videlicet multos fideles propter gravia incommoda excusari posse, si iis diebus, qui ab heterodoxis pro festis non haberentur, necessitate quasi pressi a laboribus non abstinerent, audito tamen, quantum fieri posset, Missae Sacrificio: idque PP. plen. Conc. Balt. II et III etiam innuunt. — Imo addiderim, si tandem necessitas et consuetudo id effecerit, ut plerique catholici illis diebus festis a labore vix abstineant, longe etiam facilius accidere posse, ut obligationem audiendae Missae non ita gravem concepian, ut, si forte etiam sine ratione vere excusante eam neglexerint, mortalis peccati rei illico haberi possint. Prudentis igitur confessarii et parochi est videre, quousque putaverit, eos esse urgendos et instruendos, aut e contrario in bona fide relinquendos: quamquam quo pauciores dies festi nunc praecepti sunt, eo magis elaborandum est, ut hi saltem, quantum fieri possit, religiose serventur.

Concilii Baltim. dioec. verba haec sunt (Collect. Lac. III. col. 6.): „Catholici, mercatores praesertim, ac omnis generis opifices, qui in oppidis degunt, non sine gravi incommodo a mercibus vendendis, aut operibus abstinere possunt festis illis diebus, quae ab heterodoxis similiter non servantur. Unde merito timendum, si hoc rigore exigitur, aliquos futuros qui, ne tantam rerum temporalium jacturam faciant, aeternae salutis periculum incurrant. Ut igitur huic incommodo obviam eatur: statuimus, unumquemque debere pastorem suum convenire, ejusque hac in re iudicium expectare. Monemusque venerabiles confratres nostros, ut, ubi exigit gravis causa, cum ipsis dispensent in festorum observatione, relicta tamen obligatione Missam audiendi, si plures quam una celebrentur in loco ubi dispensetur, vel si illi uni sine gravi detrimento assistere valeant.“

In Conc. Baltim. plen. III. haec habentur n. 109: „Non expedit porro, ut multiplicentur inpraesentiarum festa de praecepto. Tristi enim pastorum experientia constat, inter dies festos quos habemus paucos rite observari, quum in iis multi Missam non audiant et adhuc plures a laboribus non abstineant; et re quidem vera maxima pars nostrorum fidelium eos debite servare non possunt, quin unicum fere sustentationis medium in discrimen adducant.“ — At iidem P. P. n. 113 circa sanctificationem diei Dominicae monent ita: „In ea ab operibus servilibus non necessariis omnino abstineant, Missam praeceptam audire nisi gravi de causa non omittant, aliisque praeterea devotionis et pietatis operibus diem dominicam vere sanctificent.“

II. Circa ecclesiasticum Jejunium et Abstemiam (ad n. 1210 sqq.) idem valet, quod antea dictum est de festis, sc. in unaquaque dioecesi et consuetudinem et dispensationem Apostolica auctoritate per Episcopum datam attendi debere. Nam non unus idemque ubique mos observatur, neque voluit Pius IX. majore relaxatione praxim communem et uniformem reddere (v. Coll. Lac. III col. 384). Et quamquam in editione Concilii Balt. plen. III notatur, hac super re Congregationis responsum expectari, PP^{um} iudicium tamen his verbis n. 112 concipitur: „Quod vero ad jejunia attinet, difficilius adhuc esset, in eis uniformitatem obtinere. Aliis enim in locis obstat climatis asperitas, in aliis escae esurialis caritas, in aliis demum diversi incolarum mores et consuetudines. Satius ideo videtur, ut relinquatur iudicio Episcoporum ea statuere in synodis provincialibus quae suis provinciis magis in Domino judicaverint expedire.“ Aliqua sunt communia:

1. Usus laridi liquefacti pro condimento etiam in collatiuncula Kenrick et Konings pro America Sept. ex consuetudine licitum esse testatur; ova in collatione vespertina permitti non in universa quidem Septentrionali America, tamen in multis locis ex consuetudine.

2. Circa milites et nautas habetur, teste Kenrick, expressa dispensatio his verbis: „Concessit Pius IX., ad preces Episcopi Buffalensis, ut milites et nautae Americani ab abstinentiae lege eximerentur universim, sex diebus exceptis, nempe: feria IV. cinerum, tribus ultimis diebus hebdomadae sanctae, et in vigilia Assumptionis B. Mar. V., et Natalis Domini. Id intelligendum est de iis, qui actu inserviunt in castris, navibus, praesidiis, non autem qui ex venia absunt. Familiae cum iis communi victu utentes eo gaudent privilegio, non item quae procul degunt.“ (Coll. Lac. III app. ad C. pl. Balt. II col. 573.)

3. De jejuniis in Adventu servando praeter dies quatuor temp. et vigiliae Nat. D. anno 1837 pro Statibus Foederatis facta est haec dispensatio per Gregor. XVI, ne amplius tenerentur fideles „feriis quartis Adventus jejunare et a carnibus abstinere“; at circa ferias sextas eodem die (2. Sept. 1837) declaratum est, „vehementer optari, ut jejunii iis diebus obtinentis observatio perseveret“, adjecta nihilominus clausula „quodsi post maturam negotii considerationem talia esse rerum adjuncta cognoscatis, ut ad vitandum peccati periculum necesse esse censeatis, catholicos ab ea obligatione solvi, tum SS. Dominus N. facultatem Amplitudini Tuae tribuit dispensationis super eo jejuniis, nomine suo, concedendae“ (cf. Coll. Lac. I. c. col. 61).

III. De lege impedimentorum matrimonialium servanda, quam catechismi Americani recte inter praecepta Ecclesiae communia recensere solent, nihil est, quod hic addam; siquidem vol. II hac de re late dicitur.

IV. Tandem additur praeceptum ad sustentandos animarum pastores conferendi.

Qua in re patet, Ecclesiam jus habere, nisi aliter necessariis provisum est, singulis fidelibus id imponendi, quod conferre debeant: id enim ex conceptu Ecclesiae tamquam societatis perfectae, cui omnes se adjungere teneantur, plane consequitur. Quodsi Ecclesia hoc rigore non utitur, nihilominus fidelibus obligatio in conscientia incumbit, ut suis pastoribus necessaria provideant. Ne tamen in eo casu facilius mortale peccatum statuatur, attende, quae bene Kenrick l. c. n. 64 notat:

„Quamdiu nulla certa lege onus iungitur et definitur, non audemus peccati mortalis damnare eum, qui omittit aequam portionem conferre, quoties non est periculum, ne sacerdotes ea de causa indigeant, vel alii fideles nimis graventur. Illi autem, qui prae avaritia recusant quid dare in iis quae indicavimus adjunctis, videntur graviter rei et indigni venia sacramentali.“

Nota tamen quaedam *de illicito quaestu*: 1) Conc. pl. Balt. II n. 119 jam statuerat, sacerdotes nullatenus posse extra limites suae parochiae eleemosynas colligere, nisi a suo Episcopo in scriptis obtinuerint licentiam, religiosos autem moneri, ut secum ferant licentiam sui Superioris. Nunc vero Conc. pl. Balt. III n. 295 addit circa collectionem eleemosynarum in alienis dioecesibus: „Nullis huiusmodi quaestoribus colligendi concedatur licentia, nisi eorum *Ordinarius* vel *Ordinis Praefectus* ipsi per litteras praevias eam pro iisdem obtinuerint ab Episcopis, in quorum dioecesibus eleemosynas rogare desiderant.“

2) A Conc. plen. Balt. II n. 446 plane damnatur ut Ecclesiae sacrisque ritibus liturgicis injuriosum, si quis sacerdos intra Missarum solemniam ab altari recedat atque ipse ecclesiam circumeat ad oblationes fidelium colligendas: quod denuo inculcat Balt. III n. 293. — Similiter ibid. n. 288 denuo damnatur praxis pecuniam exigendi ad fores. — Quae ceteroqui de iuribus stolae eorumque exactione statuta sunt, habes supra n. 390.

Pro Anglia.

Festa ex praecepto servanda sunt praeter Dominicos dies et festa iis affixa:

Nativitas D. N. J. Ch.	Festum Corporis Christi.
Circumcisio D. N. J. Ch.	Festum SS. Ap. Petri et Pauli.
Epiphania D. N. J. Ch.	Assumptio B. Mariae V.
Ascensio D. N. J. Ch.	Festum Omnium Sanctorum.

Pro Hibernia.

In Hibernia praeterea accedunt ut festa ex praecepto servanda:

Annuntiatio B. Mariae V. et Festum S. Patritii Ap. Hiberniae.

Tempus Paschale in Anglia quidem a die Cinerum usque ad Dominicam in Albis decurrere consuevit; in Hibernia autem jam a tempore Pauli V. a die Cinerum usque ad Ascensionem D. N. inclusive; petentibus PP. Thurlensibus in Concilio nat. anni 1850, Pius IX. id etiam extendit usque ad Octavam festi SS. Ap. Petri et Pauli inclusive. Cf. Coll. Lac. III col. 799.

Pro Gallia.

In Gallia aliisque regionibus, quae concessione Card. Caprara 9. Aprilis 1802 utuntur, festa extra Dominicos dies celebranda a populo restant haec quatuor tantum:

Nativitas D. N. J. Ch.	Assumptio B. Mariae V.
Ascensio D. N. J. Ch.	Festum Omnium Sanctorum.

Aliorum principalium festorum *solemnitas externa* transfertur in Dominicam subsequentem.

Indulta autem circa jejunium vel abstinentiam pro singulis regionibus recensere, longius est, atque eo minus necessarium, quod singulis annis mandatum vel indultum quadragesimale in singulis dioecesibus consueverit publicari.

Coronidis instar de diversa diversorum peccatorum gravitate principia quaedam statuuntur.

Postquam singula officia eorumque laesiones tractata sunt, operae pretium est videre, quae norma esse debeat iudicandi de gravitate diversorum peccatorum. Convenit enim omnino, confessarium etiam de relativa gravitate peccatorum non sibi fingere ex quadam apprehensione et quasi instinctivo horrore, sed ex rationis et fidei principiis sibi efficere veras regulas, quibus objectivam malitiam aliquatenus recte aestimare possit. Verum quidem est, accuratam quasi librationem, quae divino iudicio respondeat, ab homine fieri non posse. Nam ut id fieret, peccatoris iudicium et rationis dictamen ejusque voluntatis inclinationem, intensitatem, tentationis pugnam homo inspicere deberet: haec omnia enim peccati, uti in rerum natura existit, malitiam constituunt, minuunt, augent. At imperfectissime tantum haec a confessario cognoscuntur. Quod cognosci potest et debet, est peccati *species* atque specifica malitia diversa. Hanc solam a nobis strictim exponi posse, evidens est: atque hoc loco solum *relativae* gravitatis quandam rationem et regulam dare intendo.

Ducem sequimur S. Thom., qui I. II. q. 73 a. 2 in corp. dicit:

„Multum interest ad gravitatem peccati, utrum plus vel minus recedatur a rectitudine rationis.“ Dein a. 3 id magis explicans, ait: „Oportet, quod peccatum sit tanto gravius, quanto deordinatio contingit circa aliquod principium, quod est prius in ordine rationis. Ratio autem ordinat omnia in agibilibus ex fine: et ideo quanto peccatum contingit in actibus humanis ex altiore fine, tanto peccatum est gravius.“ Ex quo S. Doctor illico deducit, objecta esse attendenda: „Objecta autem actuum sunt fines eorum, et ideo *secundum diversitatem objectorum* attenditur diversitas gravitatis in peccatis: . . . unum peccatum est gravius altero, secundum quod est circa aliquid principalius, vel minus principale“ (v. g. aut circa bonum divinum, aut bonum humanum, circa ipsius hominis substantiam aut ejus externa bona etc.). — Pergit idem S. Doctor art. 4: „Virtuti opponitur peccatum dupliciter: uno quidem modo principaliter et directe, quod se est circa idem objectum; nam contraria circa idem sunt, et hoc modo oportet, quod *majori virtuti opponatur gravius peccatum*. . . . Unde oportet, quod maximae virtuti contrarietur maximum peccatum.“

Porro si ab oppositione ad virtutes ordimur, planum est, oppositionem ac proin peccatum eo gravius esse, quo magis immediate ob-

jectum virtutis violetur, seu quo magis directa oppositio sit contra objectum virtutis formale, et quo nobilius hoc objectum formale existat.

Nobilitas autem virtutis ejusque formalis objecti atque ideo etiam e contrario gravitas peccati pendet tum a persona, circa quam sive virtus sive peccatum exercetur, tum ab ipsius boni specie, quod aut promovetur atque prosecutione intenditur, aut laedendo impugnatur.

¹²²⁴ Hinc est, quod triplicem regulam statuere debeamus.

Regula 1: Peccatum eo gravius est, quo nobilius et altius est *objectum formale virtutis*, cui opponitur. (Nota tamen, intra ambitum ejusdem virtutis, quae laedatur, graviora esse ceteris paribus peccata contra legem prohibentem, quam contra legem praecipientem.)

Regula 2: Eo gravius est peccatum, quo nobilior est *persona*, contra quam dirigitur.

Regula 3: Eo gravius est peccatum, quo majoris momenti *bonum illud* est, quod peccato laeditur.

NB. Ratio, quae primam regulam constituit, maxime principalis est et universalis. — Tertia regula practicae primaria est, quae attendatur in peccatis contra proximum. — Secunda regula imprimis indicat, graviora esse peccata, quae directe contra Deum diriguntur, quam quae contra hominem: in ipsis posterioribus peccatis ista regula auxiliatrix est, quae cum tertia conjungi debeat, ut de peccatorum gravitate et gradu iudicium feratur.

¹²²⁵ Sine ulla igitur contestatione peccata circa Deum divinae bona graviora sunt peccatis illis, quae humana bona laedunt: quod non ita intelligi debet, quasi omnia peccata contra Deum quibusvis peccatis contra proximum sint graviora; nam quaedam sunt, quae, etsi contra divina bona committantur, materiae parvitatem admittant. Ceterum ex peccatis contra Deum vix aliae species, quam quae materiae parvitatem admittunt, malitiae gravitate peccatis proximum laedentibus possunt cedere.

Conemur igitur, *primo ipsa peccata contra Deum divinae bona* in certum ordinem redigere.

A. Omnium gravissima peccata sunt ea, quae directe sunt contra Divinitatem, ac primo quidem contra Ejus *interna* attributa seu bona; dein contra Ejus bona *externa*, i. e. debitum honorem.

B. Sequuntur peccata, quae committuntur contra Deum, non ut est in divina natura, sed ut in humana natura existit, i. e. contra Divinum Salvatorem: quamquam si directe contra ipsum, qui pro Deo agnoscitur, fiunt, vix possibile est, ut non gravissima illa *priora* peccata jungantur.

C. Tertium genus peccatorum contra Deum ea sunt, quae contra Deum indirecte tantum fiunt, directe contra res Deo dicatas seu ad Deum speciali modo pertinentes.

Conferri potest hac de re S. Thom. II. II. q. 20. a. 3, atque ib. q. 10 a. 3; q. 34 a. 2; dein q. 13 a. 3; q. 94 a. 3; q. 97 a. 4; q. 99 a. 3 et III. q. 80. a. 5.

Ut ab ultimo loco, qui de sacrilega Communionem agit, incipiam, S. Doctor brevissime ordinem diversorum peccatorum, quae contra Deum fiunt, explicat:

„Per se (i. e.), secundum rationem suae speciei, quae attenditur ex parte objecti . . . *gravissima* sunt peccata, quae committuntur in ipsam Divinitatem, sicut est peccatum infidelitatis et blasphemiae. *Secundario* autem sunt gravia peccata, quae committuntur contra humanitatem Christi. *Tertio autem loco* sunt peccata, quae committuntur contra sacramenta, quae pertinent ad humanitatem Christi; et *post haec* sunt alia peccata contra puras creaturas.“

Ut autem peccatorum eorum, quae directe sunt contra Divinitatem ¹²²⁶ atque divina attributa, aestimetur relativa malitia, juvat audire, quae idem S. Thom. I. c. II. II. q. 20 a. 3 de desperatione disputat:

„Peccata, quae opponuntur virtutibus theologicis, sunt secundum suum genus graviora peccata aliis. Quum enim virtutes theologicae habeant Deum pro objecto, peccata eis opposita important *directe et principaliter* aversionem a Deo: si enim posset esse conversio ad bonum commutabile sine aversione a Deo, quamvis esset inordinata, non esset peccatum mortale. Et ideo illud, quod primo et per se habet aversionem a Deo, est gravissimum peccatum inter peccata mortalia. — Virtutibus autem theologicis opponuntur infidelitas, desperatio, et odium Dei: inter quae odium et infidelitas, si desperationi comparentur, inveniuntur secundum se quidem, i. e. secundum rationem propriae speciei, graviora. Infidelitas enim provenit ex hoc, quod homo ipsam Dei veritatem non credit; odium vero Dei provenit ex hoc, quod voluntas hominis ipsi divinae bonitati contrariatur: desperatio autem ex hoc, quod homo non sperat, se bonitatem Dei participare. Ex quo patet, quod infidelitas et odium Dei sunt contra Deum, secundum quod est in se, desperatio autem, secundum quod ejus bonum participatur a nobis. Unde majus peccatum est, secundum se loquendo, non credere Dei veritatem, vel odisse Deum, quam non sperare consequi gloriam ab ipso. — Sed si comparatur desperatio ad alia duo peccata ex parte nostra, sic desperatio est *periculosior*.“

Transmissis igitur peccatis contra praecepta *affirmativa*, peccata ¹²²⁷ contra praecepta *negativa* fere sic ordinanda sunt:

1. Odium inimicitiae contra Deum, utpote quod aversetur Deum Deique bona universim, idque sub hoc respectu, quo summe amabilia sunt et quo summopere debent complacere.

2. Odium, quod vocari potest abominationis contra Deum, quo homo perversissima voluntate divina attributa detestetur tamquam sibi mala: quod odium utique concipi potest a scelesto peccatore, qui Deum vindicem timet, imo degenerare potest in ipsum odium inimicitiae.

3. Infidelitas, cum apostasia et haeresi: quae divinae veracitati directe opponitur.

4. Desperatio, quae divinae bonitati nobis communicandae atque Dei virtuti auxiliatrici nobis promissae opponitur.

Verum plena desperatio, quum promissis divinis non fidat, secum habet, imo *supponit haeresim*: quare, si ejus gravitatem post haeresim (sive infidelitatem) collocamus, id intelligitur de ipsa hac malitia superaddita, quae in aversione a propria beatitudine in Deo consequenda